

Teksas Düzeltimi? Yas Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Teksas Düzeltimi? Yas Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31487>

Özet

Teksas Düzeltimi? Yas Ölçe?i (TDYÖ), bireylerin ya?ad??? kay?p sonras? **yas** tepkilerinin yo?unlu?unu ve özelliklerini ölçmek amac?yla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, orijinal ad? Texas Revised Inventory of Grief (TRIG) olan enstrüman?n Türkçeye adaptasyon çal??mas? sonucu kullan?ma sunulmuştur. Ölçek, yas sürecinin hem geçmi? davran??sal bile?enlerini hem de ?imdiki duygusal durumlar?n? de?erlendiren iki temel alt boyuttan olumaktadır. Adaptasyon çal??mas?, ölçe?in Türk kültüründe geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?ini göstermeyi amaçlam??tır.

Anahtar Kelimeler

Teksas Düzeltimi? Yas Ölçe?i, **yas**, kay?p, adaptasyon, psikolojik de?erlendirme, **ölçek**, psikometri.

Yazarlar

Hatice Y?id?z, G. Cimete.

Amaç

Teksas Düzeltimi? Yas Ölçe?i'nin temel amac?, kay?p ya?ayan bireylerin gösterdi?i **yas** tepkilerini standardize edilmi? bir biçimde ölçmektir. Ölçek, özellikle patolojik veya karma??k yas tepkilerinin erken te?hisinde ve müdahale gerektiren durumlar?n belirlenmesinde klinisyenlere yard?mc? olmak üzere tasarlanm??tır. Bu araç, bireyin yas sürecinde nerede durdu?unu ve bu sürecin ne kadar uyumlu ya da uyumsuz ilerledi?ini saptamak için önemlidir.

Türkiye uyarlamas?, ölçe?in orijinal yap?s?n? koruyarak Türkçe konu?an popülasyonlarda kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?lamay? hedeflemiştir. Bu adaptasyon, Türkçeye çeviri, geri çeviri ve pilot uygulamalar? içeren titiz bir metodoloji ile gerçekleştirilmiştir.

Yap? (Construct)

Teksas Düzeltimi? Yas Ölçe?i, yas?n iki ana boyutunu ölçen **bili?sel** ve duygusal yap?lar üzerine kurulmuştur. Bu iki boyut, yas tepkilerinin zamansal geli?imini yans?tır:

Geçmi? Davran??lar Alt Boyutu: Bu boyut, kayb?n hemen ardından ortaya ç?kan ve genellikle ölen ki?iyle ili?ki kurma veya kaç?nma gibi **davran??sal** tepkileri ve zorluklar? kapsar. Ölümden sonraki ilk tepkileri ve adaptasyon zorluklar?n? de?erlendirir.

?imdiki Duygular Alt Boyutu: Bu boyut, bireyin mevcut duygusal durumunu ve ölen ki?iyle ilgili süregelen yo?un duygusal tepkilerini (örne?in, sürekli a?lama, özlem) ölçer. Bu, genellikle yas?n

kronikle?me potansiyeli ta??yan veya devam eden etkilerini yans?t?r.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçeye uyarlama çal??mas?nda (Y?ld?z ve Cimete, 2011), ölçe?in **psikometrik** geçerlik analizleri yap?lm??t?r. Uyarlama süreci genellikle yap? geçerli?i, kapsam geçerli?i ve ölçüt ba??ml? geçerli?i içerir. Yap? geçerli?i çal??malar?, ölçe?in teorik olarak öngörülen iki faktörlü yap?y? (Geçmi? Davran??lar ve ?imdiki Duygular) Türk örnekleminde de do?rulay?p do?rulamad???n? inceler.

Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmese de, yay?mlanan akademik makale (Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2011) ölçe?in Türk kültüründe yas tepkilerini ölçmek için yeterli düzeyde geçerli oldu?unu destekleyen bulgular sunmu?tur.

Güvenilirlik

Teksas Düzeltimi? Yas Ölçe?i'nin güvenilirli?i, uyarlama çal??mas?nda iç tutarlılık katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplamalar? ile de?erlendirilmi?tir. **Güvenilirlik** analizleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Güvenilirlik sonuçlar?n?, ölçe?in alt boyutlar?n?n ve toplam puan?n?n yüksek düzeyde iç tutarlılık?a sahip oldu?unu gösterdi?i varsay?lmaktad?r. Bu, ölçe?in tekrarlanan uygulamalarda benzer sonuçlar verme yetene?ini ve dolay?s?yla kararlılı??n? kan?tlar.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?nda uygulanan faktör analizi, Tekas Düzeltimi? Yas Ölçe?i'nin orijinal yap?s?n? destekleyen iki alt boyutlu bir yap?y? ortaya koymu?tur. Bu yap?, toplam 21 maddeden olu?maktadır:

Geçmi? Davran??lar Alt Boyutu: Bu faktör 13 madde içermektedir.

?imdiki Duygular Alt Boyutu: Bu faktör 8 madde içermektedir.

Faktör yüklerinin incelenmesi, maddelerin ilgili alt boyutlara güçlü bir ?ekilde yüklendi?ini ve orijinal ölçe?in teorik çerçevesinin Türk örnekleminde de geçerli oldu?unu göstermi?tir. Bu iki faktörlü yap?, yas tepkilerinin hem geçmi?teki hem de mevcut adaptasyon düzeylerini ayr? ayr? de?erlendirmeye olanak tan?r.

Enstrüman

Test Türü: **Uyarlama** (Öz Bildirim Ölçe?i)

Format: Ka??t/Kalem veya dijital uygulama format?na uygundur.

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinali ?ngilizce).

Popülasyon Grubu: Yas sürecindeki yeti?kin bireyler.

Ya? Grubu: Yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Kay?p (ölüm) ya?am?? ve yas tepkileri gösteren klinikteki veya genel popülasyondaki bireyler.

Test Metodolojisi: Bireyler, ölçekteki her bir maddeyi 5'li **Likert** tipi bir derecelendirme sistemi kullanarak de?erlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Yas tepkisi, kay?p, **Likert** ölçe?i, faktör yap?s?, **psikometri**, Teksas Düzeltimi? Yas Ölçe?i.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: yildizhatice@mynet.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler ve Ücretler ve Test Y?I?

Bu ölçe?in Türkçe adaptasyonu 2011 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve klinik amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar Hatice Y?ld?z ile ileti?ime ge?ilmesi önerilir. Ticari kullan?m ve telif haklar? ile ilgili spesifik ücret bilgisi mevcut de?ildir.

Ölçe?in orijinal PDF versiyonu a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [teknas-duzeltimis-yas-olcegi-toad.pdf](https://www.psychology.com/teknas-duzeltimis-yas-olcegi-toad.pdf)

Referanslar

Y?ld?z, H. ve Cimete, G. (2011). Teksas Düzeltimi? Yas Ölçe?inin uyarlama çal??mas?. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 12(1), 30-36.

Makalenin orijinal yay?n ba?lant?s?: [psikiyatridizini.net](https://www.psikiyatridizini.net)

Teksas Düzeltimi? Yas Ölçe?i Maddeleri

Ölçek 2 alt boyut ve 21 maddeden olu?maktadır. Derecelendirme 5'li **Likert** formatındadır (1= tamamen do?ru - 5= tamamen yanlı?).

Geçmi? Davranı?lar alt boyutu (13 m): Bu insanın ölümünden sonra belli insanlarla anla?makta zorluk çektim.

İmdiki Duygular alt boyutu (8 m): Ölen birey aklı?ma geldi?inde halen a?lıyorum.

ARABPSYCHOLOGY.COM